



Bildande av biotopskyddsområdet Sandgärdets ålgräsäng i Valdemarsviks kommun

Länsstyrelsen Östergötlands beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 11 § punkt 2 miljöbalken och 7 § förordningen om områdesskydd ett område inom fastigheten Harstena S:1 som biotopskyddsområde med syfte enligt nedan. Biotopen som området avser skydda är en ålgräsäng som listas i bilaga 3 till förordningen om områdesskydd. Arealen är 12,6 hektar.

Biotopskyddsområdes namn ska vara Sandgärdets ålgräsäng. Områdets gräns är markerad på bifogad karta, bilaga 2.

Verksamheter och åtgärder som kan skada naturmiljön får inte utföras inom biotopskyddsområdet.

Syfte och bevarandemål

Syftet med biotopskyddsområde Sandgärdets ålgräsäng är att bevara ett mycket värdefullt område med ett tätt och utbrett bestånd av den sårbara arten ålgräs, *Zostera marina*. Bevarandemål för området är ett ålgräsbestånd med oförändrad eller ökande täthet, areell utbredning och djuputbredning.

Syftet ska nås genom att ålgräsängen skyddas från negativ påverkan som kan orsaka grumling, ändrade strömförhållanden eller fysisk påverkan på växtplatsen. Mer utförligt redovisas negativ påverkan under Biotopskyddsbestämmelser nedan.

Motiv för beslutet

Det berörda området utgörs av två täta ålgräsängar med en speciell övriga flora och fauna som är knuten till denna sällsynta och minskande biotop.

Ålgräs är en fröväxt som växer under vatten i många av världens hav. Den behöver en salthalt på minst 0,5 procent. I Östersjön påträffas den från Uppland och söderut. Ålgräs är mycket viktig för livet i havet genom att den binder och även syresätter sediment med sitt kraftiga rotsystem. Den förhindrar erosion och uppgrumling av botten. Den är också en viktig lekplats och uppväxtområde för flera fiskarter och ryggradslösa djur.

Ålgräs har minskat kraftigt över hela sitt utbredningsområde, så även i Östersjön. Den är nu upptagen på listan över sällsynta och hotade arter i Sverige, den så kallade rödlistan. Den betecknas där som sårbar. Orsaken tros vara sämre ljusförhållanden, det vill säga grumling och förlust av habitat genom exploatering eller förändrade strömförhållanden. I det europeiska naturskyddsnätverket Natura 2000 klassas biotopen som naturtypen Sandbankar (naturtypskod 1110).

Sandgårdets ålgräsäng är drygt 12,6 hektar stor. Vilket för en ålgräsäng i denna del av Östersjön är ovanligt stort. Ängen är uppdelad i två delbestånd. Det största är 10,0 hektar och det mindre är 2,6 hektar. Avståndet är drygt 150 meter emellan dem.

Ålgräset i bestånden växer från 1,4 till 6,5 meters djup. Tätheten varierar från 10 procents täckning av botten i de djupaste delarna och upp till 75 procents täckning kring 4 till 5 meters djup. Andra växtarter som förekommer inblandat bland ålgräset är bland annat borstnate, axslinga, ålnate och löslevande blåstång. Bland faunan kan blåmussla särskilt nämnas. Bottensubstratet utgörs till övervägande delen av sand.

Genom att skydda naturområdet som biotopskyddsområde förbättras förutsättningarna för bevarandet av biologisk mångfald.

Skyddet bidrar till uppfyllandet av FN:s konvention om biologisk mångfald, samt de nationella miljökvalitetsmålsom Sveriges riksdag har antagit, vilket innebär att det finns ett stort allmänt intresse av att bevara området. I detta fall berörs särskilt miljökvalitetsmålen Levande kust. Biotopskyddsområdet är även en del av uppfyllandet av Agenda 2030, främst mål 15 "Ekosystem och biologisk mångfald".

Länsstyrelsen bedömer att Sandgårdets ålgräsäng bidrar med reglerande, styrande och kulturella ekosystemtjänster. Särskilt nämnvärda är ekosystemtjänsterna biologisk mångfald, inbindning av koldioxid och fiske.

Ålgräsängarna i länet återfinns främst i mellanskärgården och delvis i ytterskärgården. Arten verkar vara något vanligare i de södra delarna av länets skärgård.

Biotopskyddsbestämmelser

Enligt 7 kap. 11 § miljöbalken framgår att man inte får bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön inom biotopskyddsområden. Exempel på verksamheter som kan skada naturmiljön inom biotopskyddsområdet Sandgårdets ålgräsäng är:

- Muddring
- Dumpning av muddermassor
- Anläggande av hamnar och bryggor
- Ankring
- Utsläpp av näringsämnen

Åtgärder i omgivande mark eller vatten kan påverka ålgräsängen negativt om de orsakar uppgrumling eller ändrade strömförhållanden.

Enligt 7 kap. 11 § miljöbalken får Länsstyrelsen efter särskild underrättelse vidta de åtgärder som behövs för att vårda området. I nuläget behövs ingen särskild skötsel.

Medgivande

Ägare och innehavare av särskild rätt till vattenområdet har lämnat skriftligt medgivande om bildande av biotopskyddsområdet 2020-08-31.

Remissynpunkter och Länsstyrelsen svar med avseende på inkomna yttranden

Förslaget till beslut har skickats på remiss till vattenägare samt till Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Riksantikvarieämbetet, Sjöfartsverket, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Valdemarsviks kommun och Naturskyddsföreningen Östergötland.

Synpunkter har kommit från Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Sjöfartsverket och SGU. Naturvårdsverket hänvisar till Havs- och vattenmyndigheten och avstår att yttra sig.

Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker förslag till beslut om bildande av biotopskyddsområdet Sandgärdets ålgräsäng i Valdemarsviks kommun. Havs- och vattenmyndigheten ser också positivt på att detta värdefulla område skyddas och ser gärna att ett mätbart bevarandemål knyts till områdets marina naturtyper kopplat till areal, täckningsgrad och djuputbredning. Havs- och vattenmyndigheten bedömer att Sandgärdets ålgräsäng uppfyller kriterierna för ett marint biotopskyddsområde och att det kommer att utgöra ett värdefullt tillskott i nätverket av marina skyddade områden. Länsstyrelsen tackar för synpunkter och inför ett sådant bevarandemål i beslutet.

Sjöfartsverket har inget att erinra mot införandet av ett biotopskyddsområde vid Sandgärdet. Sjöfartsverket önskar att området införs i sjökort eftersom ankring kan påverka området negativt samt att sjövägmärken sätts upp på lämpligt sätt. Länsstyrelsen ska efter att beslutet fattats sända Sjöfartsverket den information som krävs för markering i sjökort. Länsstyrelsen gör dock bedömningen att inga sjötrafikmärken behöver sättas upp. En informationsskylt kan däremot sättas upp på ön Sandgärdet i samråd med markägaren.

Övrigt

Utmärkning i vattenområdet av gränsen för biotopskyddet kommer inte att ske. En skylt med information kan sättas upp på ön Sandgärdet i samråd med markägare. Biotopskyddsområdet ligger inom strandskyddsområde.

Biotopskyddet är förenligt med kommunens översiktsplan.
Inga registrerade fornlämningar finns inom området.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt, se bilaga 3. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen om beslut var införd i ortstidning. Beslutet ska gälla omedelbart även om det överklagas.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsrådet Ann Holmlid med naturvårdshandläggare Eva Siljeholm som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Niclas Bäckman, samhällsplanerare Vincent Håkansson, länsjurist Marielle Pettersson och antikvarie Malin Svarvar medverkat. Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Sändlista
2. Beslutskarta
3. Hur man överklagar

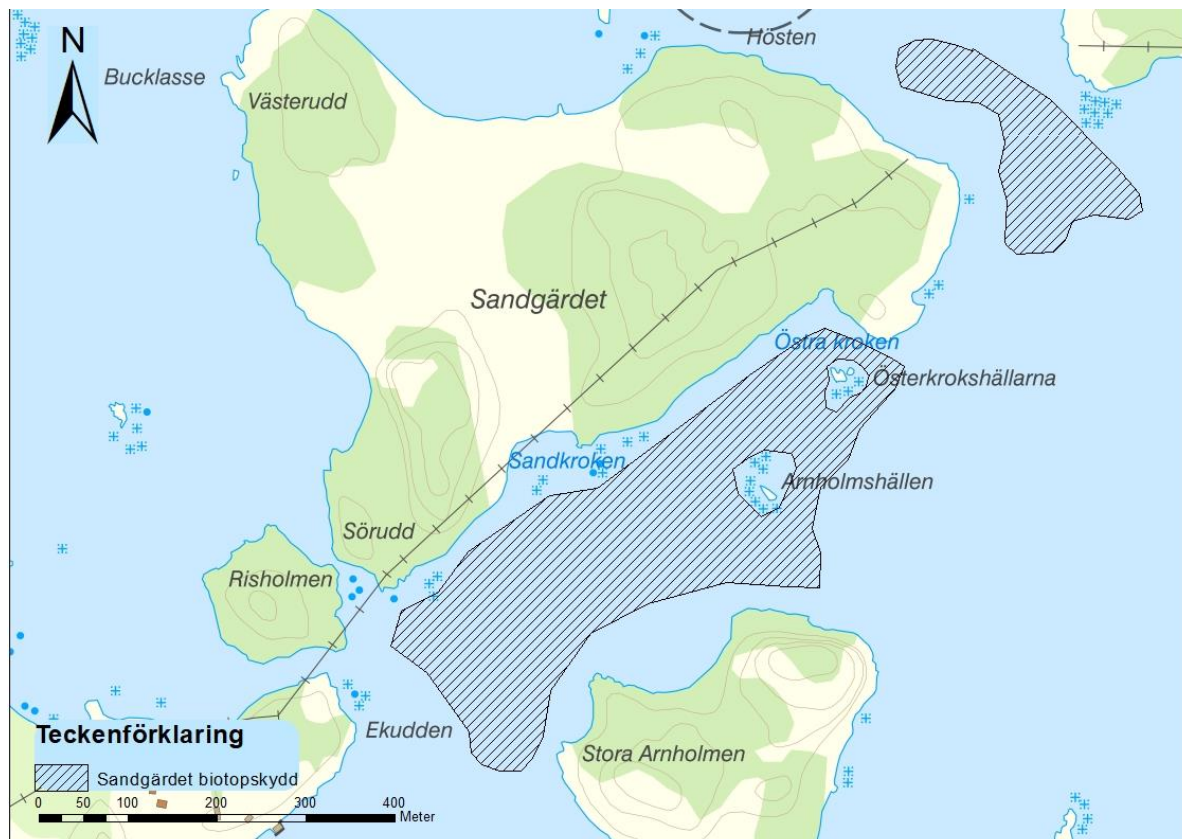
Bilaga 1

Sändlista

Havs- och vattenmyndigheten (havochvatten@havochvatten.se)
Naturvårdsverket (registrator@naturvardsverket.se)
Riksantikvarieämbetet (registrator@raa.se)
Sveriges geologiska undersökning (sgu@sgu.se)
Sjöfartsverket (sjofartsverket@sjofartsverket.se)
Valdemarsviks kommun (kommun@valdemarsvik.se)
Naturskyddsföreningen Östergötland (goran.toss@gmail.com)
Harstena samfällighetsförening

Bilaga 2

Beslutskarta



Karta tillhörande beslut om biotopskydd Sandgärdets ålgräsäng beslutat den 15 december 2020. Biotopskyddet är avgränsat med heldragen svart linje och svart rastreering. Objektsnummer 2054301, dnr 511-14590-2020
© Lantmäteriet geodatasamverkan, © Naturvårdsverket.

Bilaga 3

Hur man överklagar

Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt. Överklagandet ska dock skickas till Länsstyrelsen. Överklagandet skickas med vanlig post till **Länsstyrelsen Östergötland, 581 86 Linköping** eller med e-post till **ostergotland@lansstyrelsen.se**.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet**. För offentlig part räknas dock treveckorsfristen från den dag då beslutet meddelades. Om överklagandet har kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna i ärendet till mark- och miljödomstolen. I överklagandet ska du ange vilket beslut som överklagas och hur du vill att beslutet ska ändras. Ange även namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress.

Om du behöver fler upplysningar kan du vända dig till Länsstyrelsen.